15

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE VARIARUM ÆTATUM CONSIDERATIONE MEDICA.

QUAM,

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex auctoritate Magnifici Rectoris

D. BERNARDI SIEGFRIED ALBINI,
MEDICINÆ DOCTORIS ET ANATOMES ET CHIRURGIÆ IN ACADEMIA LUGDUNO BATAVA PROFESSORIS ORDINARII.

NEC NON

Ampliſſimi Senatus Academici Conſenſu & Nobiliſſimæ Facultatis MEDICÆ *Decreto.*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summiſque in medicina honoribus & Privilegiis rite ac legitime conſequendis.

Eruditorum examini ſubmittit

FRANCISCUS PETERS CORDEMANS, ex agro Bruxellenſi.

Ad diem 13. *Novembris* 1738. *hora locoque ſolitis.*

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud ADRIANUM VAN DER HOEVEN, 1738.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30779947

DEO,

PATRIAE,

PARENTIBUS

CONSANGUINEIS,

PRAECEPTORIBUS,

ATQUE

AMICIS.

Hanc qualemcumque
Diſſertationem,

D. D. D.

AUCTOR.

PROËMIUM.

CUM lege Academicâ cautum ſit, ut ad lauream doctoralem adſpirans, antequam ſtudiis imponat finem, ſpecimen aliquod eorum edat; Ut juſtiſſimis his Academiæ legibus faciam ſatis, diſſertatiunculam hanc qualemcunque promere decrevi.

Inter vaſtiſſimam ſcientiæ medicæ materiem pro themate inaugurali, hanc non exigui ponderis elegi. Igitur de variis hominum ætatibus agere propoſitum eſt, quas rite diſtinguere, non inmerito, omni ævo ſaniores medici agnoverunt. Quis autem ſibi perſuaſum habeat, minus harum in homine, quam in plantis, prodeſſe cognitionem? quarum ætatem rite cognoviſſe, & quantæ in re herbariâ utilitatis ſit, haud latet peritos hujus cultores.

Definitur autem ætas, ſpatium vitæ humanæ, quo ſolidorum, & fluidorum, in ſe mutuo actione diſpoſitio corporis, ſenſibiliter mutatur.

Varii varias numerarunt ætates, ſunt enim qui octo ſtatuerunt; quinque agnoverunt Romani; alii non niſi tres poſuerunt. Nos autem quatuor cum Hippocrate numerare propoſuimus. Primam quidem, ſub quâ infantiam complectimur, ad pubertatem uſque extendimus: eaque, quam generali nomine pueritiam vocamus, ad annum durat circiter XIV.

Hanc excipit altera, quæ adoleſcentiam includit, ſcilicet juventus, ad annum XXXV. finienda.

Huic ſuccedit ætas virilis, duratura ad annum LVI. tandem ſenectus, quæ & vitæ hyems, ad vitae finem exſpiratura.

Quum itaque in diverſa ætatis periodo, diverſi quoque morbi graſſentur, & cuilibet ætati proprius ſuus ſit morbus: non tamen exiſtimandum, ac ſi morbus uni ætati proprius, ætatem alteram in-

feſtare non poſſet; neceſſario enim quædam peculiares præſupponendæ ſunt cauſæ, quæ morbum in certâ ætate magis producant.

Hæ itaque indagandæ ſunt cauſæ, quod ut perficiamus, aptius id fieri non poſſe judicavimus, quam varias ſolidorum & fluidorum, in varia ætate mutationes perſcrutando. Hunc in finem ſingula ſeorſim explorabimus, indeque morbos ætatum, pro modulo noſtro paucis explicare conabimur.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

SOLIDORUM STRUCTURA IN ÆTATIBUS, ET MORBIS INDE ORIUNDIS.

SECTIO I.

1. Humanum corpus, partibus ſolidis & fluidis conſtare, neminem Medicorum latere poteſt.

2. *Pars ſolida* vocatur, cujus particulæ conſti-ſtituentes, ea tenacitate cohæſionis, ſibi invicem ſunt applicatæ; ut ſeparationem renuant, motumque uni impreſſum parti, communicent cum reliqua maſſa.

3. *Solidum* autem conſtituitur, ſi duo vel plura elementa firmiter inter ſe cohæreant; ex pluribus etenim talibus particulis inter ſe conjunctis, minimum vas ſemper conflari, omnes ſcimus. Quod vaſculoſum, in primo ortu, deprehenditur fere liquidum. Vide Clar. Boerhaave inſti: paragr. 443. hinc ergo ſequitur, cohæſionem in vaſis, tunc perexilem eſſe. Hæc vero vaſa, ſi cum partibus corporis adultioris conferre volueris; reperiuntur apprime cum nervorum convenire natura: unde haud in merito Clariſſ: Boerhaave collegit totam corporis noſtri ſolidam maſſam, ex nervis eſſe conſtructam. vide Boerhaave inſt. paragr. 440. idem videmus ſenſiſſe, ſaltem de multis corporis partibus, caſtiſſ. obſervatorem Joh. Jacob. Wepferum

ferum in hiſtoria cicutæ aquaticæ pag. 88.

Egregius vero *Malpighius*, corpus in ortu ſuo conſpectum, conſtare vidit ex ſola ſpinali medulla, carina ipſi dicta; cui dein Cerebrum, Cerebellum, oculi cor & reliquæ accreſcunt partes: adjecit vir illuſtris eo majorem, ſervare nervoſas has partes, ad reliquum corpus proportionem, quo hujus origini propius accedas.

4. Itaque inde deducitur clare, quo quis origini proprior, eo majorem habebit nervorum numerum. Cum vero nervi ſint prima infantis ſtamina, inde ſequi videtur quo quis minus a prima origine diſtet, eo plura adeſſe vaſa; nam poſito, prima infantis ſtamina, eſſe nervos: tum nullum vas erit abolitum, nervus enim ex ſolis fibris, non vaſis conficitur, per nervum autem ultimum ſolum modo corporis innuimus vas; idque ex fibris conſtare, omnes aſſentiunt.

Sed quam primum majora inde conflantur vaſa, quot nervi non pereunt? hanc autem vaſorum pluralitatem provide admodum naturæ auctor conſtituit: quippe quo ex minoribus & pluribus vaſis pars aliqua conſtructa ſit, eo majorem ipſi flexibilitatem adeſſe deprehendimus; verum flexibilitas illa, maxime requiritur, hoc vitae ſtadio, quo infans incrementum capit.

5. Hi vero nervi, meris fibris conſtantes, membranam formant; quæ convoluta, conficit vas, nervis magnitudine proximum: quod eodem modo pergens, alterum iterum canalem conſtituit. vide *Gort. Comp. Med. Tract.* 1. Paragr. 22. omnes ergo omnino corporis humani canales (nervis demptis) canaliculis conſtant; per hæc porro vaſa, poſt inventam *Harvæi* circulationem, liquidum fluere, nemo amplius dubitat. Cauſa vero qua fluida per vaſa propelluntur, examinanda venit. Jam dudum liquida admotus plane indifferentia eſſe, demonſtrarunt Medici: adeoque ab his certe non pendet; hinc ad ſolida adſcendamus neceſſe eſt. In his autem, nulla, præter elaſticitatem, vis, hucusque detecta fuit. Illa vero in arteriis clariſſime

me demonſtratur; dum modo in vas quodcunque majus, immittas digitum. Hunc ab omni certe parte premi ſenties, nec extrahes, quin ad priorem ſibi naturalem, ſtatim arctitatem, redeat. Flatui quoque fortiter admodum reſiſtit: hac vi, mirifice delectari pueros, dubio procul meminimus: cum porcinas veſicas, aqua diſtentas, aciculâ perfodere conſuevimus: quæ cum impetu inde exſilit, ſola elaſticitate cogente. Vide Clariſſ. Boerhaave inſti. parag. 213. hæc itaque vis ſola, unde liquorum motus per vaſa abſolvitur. Nunc modo expandi, modo contrahi, viſus & tactus teſtantur: ita quidem ut cordis ſyſtole, arteriarum Dyaſtolæ, ſit Synchrona, & vice verſa. Vide Clariſſ. Boerhaave Inſtit. 217.

6. Cor dilatatum, ſe contrahens, ſanguinem in arterias contractas, & cum liquido contento, æquilibrium habentes, ejicit vi, quæ vero vis, in ſolas arteriarum membranas impenditur.

Hæ autem arteriæ, cum ſemper ſint plenæ; quo locum ſibi faciat, eas debet prius expandere; cordis vero vi ceſſante, vis arteriarum ſe exſerit, agitque in contenta liquida; ac eadem rurſus per venas in cor dextrum pellit: atque actio, ſive humorum circumductio, hac ratione perennat.

Mutuas has, ſolidorum & fluidorum inter ſe actiones, vim vitæ vocamus. Solida igitur, ab hac vi, multa patiuntur: nam hujus ope, elementa ad ſe invicem applicantur magis magisque, indeque elementorum cohæſio pendet. Pro ut vis hæc major eſt, eo durities & cohæſio in fibris major.

Eruditus Baglivius Leonem ſe ſecuiſſe teſtatur, in quo fibræ tam rigidæ, ut certe ſcindi ſe vix pateretur: ſed in hoc animali, vis vitæ maxime viget.

Ergo motus vitalis auctus, cohæſionem in vaſis auget. Nonne idem motus, licet non auctus, repetitis tamen vicibus eadem præſtiturus? Hinc habetur in Proverbio, gutta cavat lapidem, non vi, ſed ſæpe cadendo.

7. Conſiderato itaque, cohæſionem in vaſis per motum augeri;

geri; mihi concludere licet, quo quis ab origine magis diſtet, eo fibras habet firmiores. Exemplo ſit oſſium generatio: hæc in fœtu primum gelatinoſa & viſcoſa conſpicis, mox vero Ligamentoſa, tum cartilaginea; uſque dum tractu temporis naturalem ſibi ſtatum adipiſcantur. Vide *Clopt. Havers* de oſſibus Serm. 1. cap. 4. hinc in prima ætate regnat fibrarum vaſorumque laxitas. Vocatur autem *laxitas fibrarum*, ille ſtatus, quo ejus elementa minorem habent, quam, pro omnibus ſanitatis actionibus rite peragendis requiritur, cohærendi niſum. Dum vero fibræ cohæſio eo uſque proceſſerit, ut non amplius extendi ſe patiatur; tum elementa arctius compacta, elaſticitatem vaſis conciliant maximam. Unde vaſa ſua, magis premunt liquida, & viciſſim premuntur; indeque pendet magnum illud in juventute robur. Fibræ elaſticitas dicitur ille ſtatus, quo talis, tantaque ſit cohæſio; qualis & quanta ad ſanitatis actiones recte peragendas, requiritur.

Ubi autem elaſticitas hæc fibrarum proceſſerit, ut extendi plus renuant; declinat mox, & minuere magis ac magis ſe ſentit homo. Tum enim vitæ humanæ autumnus (virilem intelligo ætatem) æſtati ſuperveniens, adventare hyemem annuntiat. Tum prævalere major incipit debita ſolidorum reſiſtentia, præ nimia accreſcente rigiditate. vide *Hecquetum* ad *Hipp.* Sect. III. Aphor. 30.

8. Sed jam præ foribus ſtat, honorabilis illa magis, quam jucunda humano generi ſenectus: quando vis vitæ, fibras eo uſque compegit, ut fluidorum motui maximopere reſiſtant. Advortite quæſo tardiſſimos hac in ætate motus; & rem comperietis veriſſimam. Adeo quippe in ſenibus ſæpe compinguntur vaſa, ut cartilagineam, inter ſecandum, mentiantur duritiem. Hinc tendines in gallis indicis haud raro oſſeſcere videmus. *Rigiditas* autem hæc, definitur, quod ſit, illa partium minimarum adunatio, quæ tam valide cohærere eas faciat, ut non cedant illi actioni fluidorum, quæ ſuperare debet hanc reſiſtentiam, ut maneat ſanitas. Videatur Clariſſ. Boerhaav. *Aphor.* 31.

De

De fibrarum autem cohæſione, & quid vaſis in variis ætatibus inde accidat dictum eſt ante. Verum adhuc aliud obſervandum venit, nempe omnes omnino canales (demptis nervis) aliis conflari canalibus, ex quibus, eorum componuntur membranæ. In has membranas omni momento ingens fit fluidi impetus: hincque neceſſario nova in illis oritur mutatio: de hac non niſi pauca. Sanguis itaque in canalium latera continuo irruens ingenti vi, vaſa hæc deplet: perſeverato ſiquidem attritu, vaſa exſucca reddi, nemo negaverit. Conſulite modo fabrorum ferrariorum manus, imo & proprias pedum plantas, & comperta res eſt. Depletis enim vaſis, latera eorum concreſcant neceſſe eſt. Id in vaſis umbilicalibus, jam cum contento liquido concretis, liquido apparet: conſuetus hic quippe naturæ curſus eſt, duas membranarum ſuperficies ſibi factas contiguas, concreſcere.

Idem morbus frequenter obſervatur, ubi in vaſe, per aliquod tempus ſtagnavit ſine inflammatione liquidum: vas quippe, cum contento ſuo liquido, concreſcet; tenuiſſima ſiquidem liquorum parte, per vaſorum tunicas exhalante, reliquum in ſolidam tranſit ſubſtantiam. Hoc Polypi nos docent. vide hac ſuper re *Egreg. Malpigh.* in tract. de Polypo cordis. Patet itaque hinc, varia iterum fieri in ſolidis, procedente magis magiſque ætate. Primo quidem, vaſis hinc augebitur elaſticitas & rigiditas: ut enim cohæſio eſt, ſic & rigiditas. Illa vero in his vaſis, quam maxime augetur: cum hic fibræ, mediante liquido concreto, inter ſe etiam cohæreant. Sequitur præterea & robur in fibris augeri; illud autem pendet a difficili diſtractione elementorum: hæc vero a cohæſione. Aucta igitur cohæſione, augetur & ſimul robur: Sed ultimo vaſa minima, hinc aboleantur, neceſſe eſt. Quippe ubi ſemel liquido ſuo orbata ſunt, vix ſe iterum expandi patiuntur, quum intus nil habeant, quod latera urget. Huc & multum partes circumjacentes vicinæ contribuunt.

Imo vaſorum hæc anihilatio, cum vita originem ducit. In

ipſo enim utero, ungues jam fœtus habet. Quid vero aliud ungues ſunt, ex *Malpig.* ſententia, præter partes nervoſas, dubio procul papillas concretas, & *ſolidefactas*? conſul. *Ruyſch. Theſ. Anat.* III. *num.* 13.

Sed in ſenio, lugubris ſane hinc exſultat ſtatus: oſſa non modo præ duritie fragilia magis, verum ubi antea patula forent, nunc clauſa inveniuntur. Cartilagines ſimiliter, ligamentaque in oſſa tranſeunt. Vide *Ruyſch.* Obſerv. Anat. Chirurg. 69. & 70.

Ex hac jam ſolidorum ſtructura, cauſæ reſultant, varios, variis in ætatibus, morbos producentes: quas cauſas breviter percurrere, animus eſt: ſimulque nonnullos inde morbos, deducturi ſumus.

10. In puerili aetate, vaſorum obſervatur *laxitas*: hujus autem origo, debetur motui, qui non diu admodum duravit: vaſa enim ſunt elonganda: vitæ ſiquidem vis, in elongatione multum conſumitur, quæ in aliis ætatibus, ad conſolidanda impenditur vaſa. Adeſt præterea, major vaſorum huic ætati numerus; ac inprimis plures adſunt nervi.

Ad juventutem tranſeo. In hac potiſſimum ætate, regnat vaſorum elaſticitas & robur, maximopere aucta, a conſolidatis minimis vaſis.

Quippe vaſorum copia minor, plurima abolita vaſa ſunt.

Virilem vero ætatem quod attinet, cohæſio in vaſis, incipit fieri nimia: vaſa enim minima, nervique, majori in copia concreſcunt. In ſenili denique ætate, ſolida, vi ſuperant fluida. Fibræ etenim obrigeſcunt, nervi vero duriores fiunt: hinc plurimi concreverunt. Procedimus ad ætatum morbos ex ſolidorum ſtructura oriundos. Ne autem hæc diſſertatio in nimiam excreſcat molem, quo potero omnes breviſſime percurram.

Verum in his explicandis, non cauſam tantum quampiam, ex ſolidis provenientem; verum etiam fluida ſimul, & peccantem rerum non naturalium uſum, comprehendam.

11. Morbi, ordine primo occurrentes, ætatem reſpiciunt

pue-

puerilem. Prima, in hac ætate, morborum cauſa, petitur ex fibrarum vaſorumque laxitate. Doctiſſimus *Bagli*, non inepte fibrarum laxitatem, morborum omnium originem, hac in ætate pronuntiat. De fibr. motr. lib. 1. &c.

Nulla ætas, ſæpius infeſtatur tumoribus, quam puerilis. Vide Lati Celſ. *lib.* 11. *de medic. cap.* 1. vaſa quippe nimis debilia & laxa, alimenta cruda non rite ſubigunt, & in glandulas, aliaque loca extra circulationem, aliquantulum ſita devehunt. Ibi remorantur, aggregantur, putreſcunt; atque in tumorem cutim elevant, præ laxitate facile cedentem.

Hanc ætatem, haud raro invadunt tenſillæ: morbus ita dictus, ab obſeſſa parte. Quæ tonſillæ, duæ ſunt glandulæ, plurimis pertuſæ foraminibus; humores faucibus lubricandis inſervientes, conficiunt; earum fabricam vide apud *Ruyſch.*

Fibræ autem, quum laxæ ſint, materies a ſanguine allata, in criptis harum glandularum, a compreſſione vaſorum libera, detinetur, & vaſa vicina, tumore comprimens, ingentem hic inflammationem producit.

Fibrarum hæc vaſorumque laxitas, facit quoque pueros, morbis Epidemicis magis, quam ulla alia ætas eſſe obnoxios: quippe ultima vaſorum reſorbentium oſcula, tam intus in pulmone, quam extrinſecus in cute conſiderata, præ laxitate, veneno, ope vehiculi aëris, eo appellenti, reſiſtere ſatis non valent.

Variolas, morbum in puerili ætate frequentiſſimum, Epidemico fere oriri vitio; viri in arte peritiſſimi, jure aſſerunt. Vide Clariſſ. *Boerh. Aphor.* 1380. contagioſum hoc ſuſceptum, quo iterum a corpore removeat natura, febrim ſuſcitat; quæ materiam digerens, ad cutis ſpiracula deducit, in tubercula eam elevat, uſque dum peracta ibidem ſuppuratione, libere avolare poſſit. Hanc ætatem, ſæpius arripit morbus, præcedenti haud multum abſimilis, morbilli dicti. Hi, maculas per totam cutim repræſentantes, produci videntur, a materiæ intus ſuſceptione: varioloſâ tamen minus noxiæ, quæ ad cutim delata, ibi aliquamdiu remorari cogitur.

Ob dictam quoque laxitatem, aliorum culpam, haud raro luunt miſeri infantes: teterrimo enim luis venereæ malo; tenerrima ſæpius hæc ætas, imo facilius aliis, corripitur. Audiamus magnum *Sydenhamum licet enim*, ait magnus ille vir, in Epiſt. ad *H. Paman. adulti quorum caro jam firmior ætate obduruit, vix niſi intercedente impuro coitu, quamvis ſimul dormiant, poſſint infici, infantum tamen laxior caro & texturæ rarioris, venenum facile excipit; quod non ſemel obſervavi, infantibus a genitoribus, quibuſcum dormiebant, infectis contigiſſe.* Alios plures id genus morbos, hanc potiſſimum vexantes ætatem, recenſere non pergam brevitatis ergo. Legi poſſunt auctores hanc rem fuſius tractantes.

12. Ordine jam ſequitur *juventus*. Jucundiſſima profecto eſt vitæ humanæ portio; nec multis adeo morbis frequens: verum tamen ubi ſumma, in conſervanda ſanitate adhibenda eſt cautela: ab hac ſiquidem ſi deflexerit, periculum eſt, ne in ſæviorem, & acutiſſimum incidat morbum: utpote cui maxime hæc ætas exponitur.

Scaturigo vero, unde hac in ætate, præcipue morbi profluunt; fibrarum elaſticitas & robur eſt. Huic enim debet juventus, quod *febribus inflammatoriis* toties corripiatur: quippe ab hac elaſticitate, ſumma ſimul mobilitas & robur, ſolidis conciliatur. Hinc utraque hac proprietate, ab omni differt ætate: talem autem conſtitutionem, ad febres inflammatorias requiri; qui earum tantum modo naturam conſiderat, mox videbit. Inflammatio autem, ab obſtructione oritur; quam natura ſolvere nitens, excitatâ febre, materiem obſtructam, urget a tergo. Si vero minor evaſerit vaſis Diameter, quam ut liquidum tranare poſſit; obſtructio eſt. Jam vero nullibi hoc magis obſervatur quam in juvenili ætate inqua, non ſolum canales facillime dilatantur; ut particulam ſibi minus propriam admittant: verum etiam levi de cauſa, iterum contrahuntur.

Omne autem obſtructum ut natura diſſolvat, febrim ſuſcitat: quâ, vis vitæ intenditur: quo autem hæc major, eo & fe-

febris inflammatoria major. Vis vero illa, maxime viget, in hoc vitæ ſtadio: utpote ubi maxima fibrarum elaſticitas obſervatur.

Nonne hinc tot juvenes *Phrenitici?* Vide Clariſſ. *Boerh. Aphor.* 772. Anginæ hinc etiam inflammatoriæ, hinc & *peripneumonia*, *pleuritis*. *aliique morbi inflammatorii* hoc tempore vigent. Vide Clariſſ. *Boerh. Aphor.* 879.

Elaſticitas hac in ætate major, & pendens inde aucta vis vitæ; plus in putredinem vergere facit, in morbis inflammatoriis, juvenum naturam.

Putredo ſiquidem, vi vitæ incitata, producitur. Quo enim validior corporis motus, eo humores putredini propiores accedunt: ita ut ſudor, alcalinum fere, odorem ſpiret.

Tum, quo diutius humores circumducantur, eo plus alcaleſcunt: quod docet, urina hominum, vera *Iſcuria* laborantes.

Econtra vero, in illis, quibus vis vitæ minor, in pueris puta & virginibus; humores in naturam acidam, putredini maxime oppoſitam, vergere videmus.

Hinc non inmerito, inter febris putridæ ſigna, retulit hanc ætatem, Cel. *Boerh. Aphor.* 731.

Altera nunc ſubſequitur, morborum juventutem infeſtans cauſa. Vaſa tum adſunt, minori in copia: hinc ſummum, huic ætati imminet periculum.

Corpus, quod hucuſque incrementum capiebat: ut laxiora, ita & copioſiora habebat vaſa. Verum, in juvenili ætate, tum aucta ſolidorum cohæſio, tum vaſorum decreſcens numerus: huic rei obſtaculo ſunt. Interim æquali vi, liquida advehuntur. Verum, quum in multis vaſis, locum non inveniant, neque incremento amplius inſerviant: hinc, aliis in vaſis, majori copia adſint, neceſſe eſt. Ubi autem paulo tantum majori impetu, in hæc irruant: quin vaſa rumpantur, quis dubitat?

Hinc tot narium hæmorrhagiis expoſita hæc ætas deprehenditur, hinc tot hæmorrhoidibus obnoxia. Hæ quidem rite ſi tractentur, non multum nocent: ſed ne nimium, ne ſubito obſtruas,

ſtruas, cave. Quippe in ingens æger inde conjicitur periculum.

Neque minus frequens eſt hac in ætate, ſputus ſanguinis, eidem adſcribendus cauſæ; inprimis ſi humorum tenuitas, & acrimonia, ſimul accedant.

13. Nunc morbi ſequuntur, *virilem* occupantes *ætatem.* De hac *Celſus ætas media, tutiſſima eſt: quia neque juventæ calore, neque ſenectutis frigore, infeſtatur.* lib. II. cap. I.

Morbi in hoc vitæ ſtadio, præſertim oriundi; pro cauſa, fibrarum firmiorem cohæſionem, & vaſorum minimorum, majorem deletionem ponunt. Has vero cauſas, hic peccare, ex dicendis patebit. Viri quippe, ſolitam in juventute vivendi rationem retinentes: eandem ad huc conficiunt humorum copiam. Verum, nimis compacta, nunc ſolida, particulas de ſubſtantia ſua abradi, non ita patiuntur. Quare, non tanta, ad ea rurſus reædificanda, materie opus eſt. Verum, abolito nunc magno vaſorum numero, ſpatium occupandis fluidis intercipitur: hinc majora vaſa, iis magis repleantur, neceſſe eſt.

Unde frequens, hac in ætate morbus, merito cenſetur apoplexia. Vide *Hipp. Sect.* VI. *Aphor.* 57. Cauſæ enim, cor impellentes validæ, ſanguinem quaquavorſum, eadem vi projiciunt. Verum, majorem reſiſtentiam reperientes, præ fibrarum firmiori cohæſione, illum ad locum minus reſiſtentem, Cerebrum puta, propellunt. Quod, magno hoc ſanguinis rivo obrutum, efficit ut bovis inſtar, homo corruat. Idem, *Lethargo*, leviori ejus ſpeciei, applica.

Si autem, liquidorum hic torrens, ad pulmonem feratur; præ minori ibidem reſiſtentia, peripneumonia oritur. *Hipp. Sect.* III. *Aphor.* 30.

Si vero ad intercoſtalia fiat liquidi determinatio, vel ad pleuram, facili negotio ibidem eadem ratione inflammatio producitur.

Virili quoque ætati imputantur, *diarrhœæ*, dyſenteriæ, hæmorrhoides, ſcilicet ubi ſit affluxus inteſtina verſus.

Solida

Solida quippe, propter rigiditatem incipientem, & vaſorum abolitionem; liquida non admittunt. Quare, hæc locum ſibi quærentia, per ſolitas evacuandi vias, nullo negotio eliminantur.

14. Ad ſenectutem progredior. Hæc ætas, morbis ſtipatur pluribus: cauſa, in ſolidis, fere unice reperiunda. Hinc, fibrarum atque vaſorum rigiditas primo tractanda.

Chronici inprimis, hac in ætate, regnant morbi. Videatur *Celſus lib.* II. *de Medic. cap.* I. quid mirum? Chronicorum enim morborum, largus proventus eſt: cum ſolidorum natura talis evaſerit, ut humoribus præparandis, non amplius par ſit. Quippe ad humorum aſſimilationem, vis vitæ requiritur rite exercita: quare, obſervamus in robuſtiſſimis corporibus, rite omnes aſſimilari humores; quippe, qui robore & laboribus, vitalem motum egregie augent. Verum ad hanc actionem, debita ſolidorum ad fluida, proportione opus eſt: ut fluidorum impetui cedere, & ſe viciſſim contrahere, rite poſſint. Hoc vero, ſenectus deſtituitur adminiculo. Enimvero, rigida quum ſint vaſa, haud tantum, irruenti liquido reſiſtunt nimis, verum etiam, vix ſe contrahunt. Quippe cohæſio, euaſit tanta, ut elementa vix a ſe mutuo ſeparari poſſint: econtra vero, magis ac magis, ad ſe accedant.

Alimenta itaque, præ nimia hac virium debilitate, in ſanos tranſire corporis humores, haud rite poſſunt. Unde, liquida non bene ſubacta, in partem aliquam ſe figunt, ac diuturnum, in illa producunt morbum.

Gravedines, & *catarrhi*, huic familiares ætati. Huc contribuere multum, videtur cranium, in ſenibus, totum fere conſolidatum: quod materiei perſpirabili admodum tunc reſiſtit. Hinc per nares, liquidi ſtillicidium. Solidorum enim rigiditas, oſcillationibus vaſorum, a quibus crudæ materiæ coctio dependet, obſtat. Unde remoratur, indieſque augetur, & conſuetas perſpirandi vias, ſibi occluſas reperiens, ad partem ſemel debilitatam, nec reſiſtentem, pergit fluere.

Hanc ætatem, haud raro, podagricus invadit dolor. Morbi hujus cauſa, humorum eſt cruditas: ortum ducens, ex vaſorum viſcerumque impedita actione. Hinc aſſumpta, propriam ſequantur naturam, neceſſe eſt. Præ fibrarum nempe rigiditate, quæ motui aliquantulum obſtat, unde vitioſus liquor ad artus propulſus, hic morbus cauſatur.

Ob nimiam hanc rigiditatem, ingeſta in ventriculo & inteſtinis, minus ſubiguntur: ſed ibi hoſpitantia, cruditatem liquidis inducunt: unde flatus & ructus oriuntur, ſenibus præſertim familiares. Vide *Hoff. medic. ration. tom.* 11. *pag.* 342.

Flatus autem, ibi occluſi, tormina ventris frequenter producunt: accedentibus tum & aliis cauſis. Cruda porro illa materia, cum Lactea, præ rigiditate, nunc maxime anguſta, difficulter ingredi poſſit: unde alvi humiditates, & lævitates, ſenibus inducit *Hipp. Sect.* 111. *Aphor.* 31.

Ob vaſorum hanc rigiditatem, imminutumque numerum, nonnulli, hac in ætate morbi, difficillimæ ſunt curationis: qui in alia ætate, ſæpe non magni ſunt momenti.

Exempli gratia, febris quartana, quæ pro cauſa ponit humorum viſcoſitatem. *Boerh. Aphor.* 755. Magna quippe requiritur vitæ vis, quo morbum illum concoquat: uti ex illius duratione, facile obſervare eſt.

Hâc vero, deſtituitur fere ſenium: quippe, quum rigida admodum ſolida, contrahere ſe renuant; auctâ indies cauſâ; nam ad hanc ſanguinis viſcoſitatem inclinat ſenum natura, ex vitiata in primis viis digeſtione: Materia morbifica haud concoquitur, vires febre conſumuntur magis magiſque; donec tandem victa, cadat natura.

Brevitatis cauſa varia, alioquin adjicienda, prætergredior.

SECTIO

SECTIO II.

De fluidorum natura, in variis vitæ ſtadiis, indeque oriundis, ætatum morbis.

15. PArs fluida, definitur, corpus, cujus particulæ, impreſſo minimo inpetui cedere, & inter ſe facillime cedendo, moveri ſolent.

Tale igitur fluidum, a ſolido tantum differt ſolâ cohæſione, & mobilitate. Vide Celeb. s' *Graveſande Phyſ. lib.* II. *part.* I. *cap.* I.

Hujuſmodi autem pars fluida, diverſimode in corpore noſtro deprehenditur. Quippe maſſa ſanguinea, quæ per vaſa majora fluit; unde ſecernitur ſerum, lympha, ſuccus nervoſus, & quæ præterea a ſanguine ſecedunt, glandularum humor, ſaliva, mucus obliniens & interne defendens os, fauces, cava narium, æſophagum, ventriculum, inteſtina, bilis utraque, ſuccus pancreaticus, urina, ſemen, liquidum, ex oſculis arterioſis, ubique per totum corpus in cavo interno patulis, & exhalantibus deſtillans; perſpirabile ſanctorianum, ſudor, aliaque huc ſpectantia. Hoc fluidum, microſcopiis examinaturus ſummus naturæ indagator *Leeuwenhoekius*, invenit, naturaliter conſtare ex particulis in globum rite tornatis: hos vero globulos, compoſitos eſſe, ſemper reperit.

Quouſque vero diviſio hæc excurrat, microſcopiis ſuis penetrare nunquam maximo viro datum eſt.

Hæc vero compoſitio, conſtituitur per numeros ſenarios. Vide *Boerh. Inſtit. paragr.* 226. Ita ut unus, ſanguinis rubri globus, ex ſex ſeroſis globulis conſtituatur: talis vero ſeroſus, rurſus ex 6. aliis lymphaticis; & deinceps procedendo, reperit denique unicum rubri ſanguinis globulum, ut minimum ex 36. conflari.

Horum autem globulorum faber, eſt vaſis in aſſumpta actio.

Id jam deprehendit compertum, in ipſis inteſtinis *Leeuwenhoekius 59ſte brief pag.* 133. minimorum vero globulorum, in majores adunatio, actioni vitali ſive vaſorum preſſioni debetur. In his namque particulis, compreſſibilitatem obtinere, idem indicavit *Leeuwenhoekius ſevende vervolg. pag.* 234.

Hoc aſſertum inde probatur. Si ſanguis, ex vaſe quopiam emiſſus, preſſione ejus deſtituatur, hujus globuli ſe ſejungunt; ita ut in ſerum tranſeat diuturniori tempore omnis rubra maſſa.

Hinc, quo validior vitae vis, eo minores in corpore globuli exiſtunt. Verum & eo magis evadet, minimarum particularum, in majores adunatio. Inde dependet liquidi denſitas. Quapropter, rubra maſſa, quæ maximis gaudet particulis, ex majori globulorum pluralitate, inter ſe conjunctorum, conſtituitur. Humorum autem corporis denſiſſimus ſanguis ruber obſervatur.

16. Cujuscunque liquidi proprietas, ex uniuscujusque vaſis proprietate, cujus eſt humor, quærenda videtur. Adeo quidem, ut vas quodcunque, proprii liquidi faber credatur. Ita, ut ſerum a ſeroſis, lympha a lymphaticis, ruber ſanguis a rubris vaſis arterioſis, ſuccus nervoſus a nervis naſcatur.

Id vero effici in pulmone, probabile eſt. vide Celeb. Boerh. *Inſtit. parag.* 200. nam, qui non tantum omnis generis vaſis donatur; Boerh. *Inſtit. parag.* 198. Verum aliam experitur actionem, reſpirationis puta, cujus utilitas, continua arietatione agere.

Horum vero globulorum cohæſio, figura, & magnitudo, unicum eſt, quod incudi ſubcicere, hucusque potuit ars Medica. In intimum vero, eorum genium penetrare, nulli quantumvis ſagaciſſimo, hucuſque datum.

Si maximus enim globulorum, qui ex minoribus numero infinitis, conſtituitur, adeo parvus ſit; ut ſenſum fere eludat: quid futurum putas, in minimo tali globulo? ſi vaſcula exhalantia, ea ſubtilitate prædita ſint, ut ſupputentur 125000 hiare, in ſpatio unius vulgaris grani ſabuli a *Leeuwenhoekio.* vide

Clariſſ.

Clariſſ. Boerh. *Inſtit. Paragr.* 426. quid quæſo, in vaſculis, ſpiritibus dicatis, obſervatis? perſpicatiſſimi profecto oculi, quacunque arte adjuti, hic ſiſtant neceſſe eſt.

Ex trinis itaque ſupra allegatis proprietatibus, petendæ ſunt humorum qualitates. Hæ autem, ex vitæ actionibus deducendæ, quæ ſolidorum in fluida actioni, & vice verſa, debentur. Hinc ſolidorum actione perpenſa, & reactione fluidorum in ea, tum, & fluidorum inter ſe, cognitio qualitatum fluidorum in variis vitæ ſtadiis reſultat. Verum fluidorum actio, in ſolida, & in ſe invicem, deprehenditur in actione ſolidorum: inde qualitates, reſpectu variarum ætatum, ortum ducunt.

Inprimis, copiam quod ſpectat; fluida, in corpore eo majorem habent ad vaſa proportionem: quo quis ab origine minus diſtet. Nam, quo quis ortui propior, eo fibrae minus rigidæ, minusque duræ. Laxiatas autem hæc, non tantum plures continere humores ſolidorum compagem affirmat: verum etiam, hæc ipſa, humiditatem in illa producit: utpote, minus fluidorum impreſſioni renitens: illa ſemel admiſſa, magis retinet: ita ut accumulentur, & ſicut vi, ita & copia prævaleant, quo etiam multum confert, ortus proximitas. Quippe, quo quis origini propior, eo plura habet vaſa: quo autem plura vaſa, eo major humorum copia. Nam ſolidorum copia, ex vaſorum anihilatione æſtimatur: quæ cum in prima ætate minima ſit, & ſolidorum copia tum minor eſt: humorum vero prævalebit.

16. Ex jam dictis, liquido ſequi videtur, quod, quo quis fibras habet elaſticiores, eo fluida, habeat minus cruda. Per cruditatem autem, volo eam fluidorum conditionem, qua ejus particulæ magis a naturali figura, quæ ſphærica, recedant.

Porro, hæc cruditas, dupliciter in ſanguine obſervatur: quippe, vel figuræ obtuſioris erunt particulæ; tum viſcida ſunt fluida, vel anguloſæ, unde, acredo ortum ducit.

Hæc vero cruditas, eo major evadit, quo elaſticitas in fibris minor. Sed loquor de elaſticitate naturali corporis; non au-

tem, per motum corpori inductum, aucta. Solidorum motus, alimenta in humores coctos, tranſmutat: id eſt, ſphæricam, particulis, conciliat figuram.

Solidorum motus, in elaſticitate conſiſtit, quæ fluidorum non regularem figuram, in ſphæricam vertit. Igitur, quo major in vaſis elaſticitas obtinet, eo major quoque particularum, in fluidis cohæſio, ſoliditaſque. Cohæſionis cauſa, in elementis fluidorum ſphæricis, eſt vis compingens: hæc vero, eſt ſolidorum, in fluida actio. Illa autem, ubi minor exiſtit, ibi, & minor erit vis compingens, ibi & particularum cohæſio minor, & vice verſa.

In particularum cohæſione, ſeu ſoliditate, duplex deprehenditur vitium: vel in exceſſu, vel in defectu: illud elaſticitati, hoc vero elaſticitati læſæ, debetur. Porro, eo ſolidior eſt ſanguinis globus cæteris paribus, quo ille minor: quippe, ſi ex pluribus, una conflatur ſphæra: pori, neceſſario vacui, interponuntur. Hinc, eo majus vacuum in ſphæra exiſtit; quo, ejuſdem compoſitio major.

Hinc deducitur, cæteris paribus, nullum liquidum ſolidius eſſe, præter ſpiritus animales: utpote ſimpliciſſimum, aut ſaltem ultimum, unde liquida componuntur.

17. Subſequitur, ut de calore agamus, ſed, quoad fieri poteſt, breviſſime. Quod, ut rite perficiamus, antequam de calore noſtri corporis acturi ſimus: præmittendæ ſunt cauſæ generales, quæ calorem producere, intendere, & minuere valent. Producitur autem calor corporum attritu ad ſe invicem; intenditur vero, aut remittitur, pro ut hæc corpora ſolidiora, vel minus, velociori motu, vel minus veloci, debiliori, fortiorive preſſione, ad ſe invicem agitantur. Noſtri igitur corporis calor, producitur a motu humorum per vaſa, & horum mutuo attritu: hinc in cadavere, ubi omnis motus ceſſat; adeoque attritus nullus exiſtit: nullus calor; niſi ab ambiente athmos phæra, qui omnibus corporibus quieſcentibus, communis eſt. Increſcit vero, aut decreſcit calor; (1) prout ſanguis ſolidior, denſior, &

com-

compactior evadit, cæteris poſitis iiſdem, & contra. (2) Prout majori, minorive velocitate, per vaſa projicitur. (3) Prout reſiſtentiam majorem, minoremve patitur ſanguinis, ab vaſorum anguſtia, vel liquidorum copia. (4) Prout harum cauſarum, plurimæ ſimul, paucioresve ſeorſim concurrunt: eo quoque magis calor, minusve intenſus erit.

Hunc calorem, pro ætate variare, deprehenderunt omnis ævi Medici. Veteres, calidiſſimos eſſe pueros, affirmarunt. Vide *Hipp. de Diæta lib.* 1. *num.* 28. Inter recentiores, non plane convenit. In eodem fere, cum ſenectute gradu, collocat infantes, Verheyenus. Tactu modo, præter alia, explora inquit, nec dubitabitis. In *Suppl. Anat. Lib.* 1. *Cap.* 5. verum, neſcio, an teſtis ſatis fidelis.

Hinc, ad alia confugere, neceſſe duxit, Medicinæ decus Clariſſ. Boerh. Thermometra corporibus applicans. Memini me audiviſſe dicentem ſummum virum, reperiſſe ſe, calorem non ſolum in infante maximum, verum, pro ætate decreſcere: ita ut invenerit, pueri infra quintum annum calorem, in thermometro Farrenheitſiano adſcendere ad grad. 92. cum in flore ætatis, circa annum 40, modo ad 90. gra. adſcendat.

Superſunt, jam nonnulli ætatum morbi breviter explicandi. De puerili ætate, primo.

18. Hanc ætatem infeſtant tumores. Humorum copia glandularum membranas facile diſtendit; quo delati, nonnihil ſtagnant: hinc facti crudiores, coagulantur, & cutim materiæ collectione, in tumorem attollunt.

Huic ætati, frequens aurium humiditas; humorum copiæ adſcribenda. Liquida quippe, per oſcula arterioſa, in auris cava deſtillantia, per venas rebibentes; non adeo prompte, præ copia inbibuntur.

Humorum cruditas, in cauſa eſt, plurimorum hac in ætate morborum: nam minus cœti, eam ſæpe in nobis indolem æquirunt; quam, ſuæ naturæ, per calorem humidum fotæ, debent. Hinc aceſcentia, quibus infans paſſim utitur: in acidum tranſeunt;

ſcunt; quod figitur in primis viis. Lacteorum enim ſphincteruli, ad acidi appulſum, potius ſe contrahunt, quam ut admittant.

Hinc aphthæ oriuntur; liquida enim in puerili ætate, non tantum copioſa; verum, particulis conſtantia, non adeo compactis, motum in vaſorum extremitatibus admodum retardant, accedente tum, fibrarum laxitate, acidum in primis viis peccans, & exhalantia orificia conſtringens, totalem ſæpe ſtagnationem producit. Hinc vaſcula a liquorum collectione elevantur, & peſſimus hinc aliquando morbus oritur.

Inter morbos, quos acidum in primis viis haud raro gignit, tormina ventris ſunt: quippe, cruda hic remorans materies, nervulos corrodendo & irritando, magnum in inteſtinis dolorem creat: quos facile, antacidis domaveris.

Puerilem ætatem, frequenter vexat convulſio: nervorum pluralitati imputanda.

Ventriculi enim, inteſtinorumque fibræ, mere nervoſæ ſunt: hinc acutiſſimo ſenſu, hæ partes donatæ, acidum vero in primis viis hoſpitans, has partes continuo vellicat: unde ſæpe magnæ excitantur convulſiones. Aliis huic ætati morbis brevitatis ergo ſuperſedeo.

Ad juventutem tranſeo. In hoc vitæ ſtadio, maxime incuſatur humorum denſitas: quippe circulatio admodum aucta, humores inſpiſſat, non tantum quatenus faciat avolare ſubtiliora, verum etiam, quatenus partem parti, fortius applicans; liquida reddat denſiora.

Hinc, accedente elaſticitate, peſſimæ oriuntur obſtructiones: vis enim vitæ vigens, ubi hanc ſolvere nititur: quo magis (non ſubſequente reſolutione) urgeat, eo magis malum auget: ſanguinis enim particulæ, arctius ſibi met appoſitæ, compinguntur magis ac magis; tenuioribus interim expulſis.

Quare haud raro obſervamus, vegetiſſimam juventutem, a perfectiſſima ſanitate in morbum incidere; imo & mortem, intra paucas ſæpe horas. Quippe, inflammatio, quo vita vegetior; eo citius decurſum terminat. Un-

Unde *Phrenitides*, *pectoris inflammationes*, *anginæ*, aliique id genus morbi; tot juvenes de medio tollunt.

Ad virilem ætatem propero. Peccat hic, fluidorum plethora. Hunc vitæ ſtatum, ingreſſus homo, viribus minus conſulens, in ſua vivendi methodo perſeverat. Alimenta itaque in ventriculo cocta, in inteſtinis aſſimilata, per lactea ſanguinem ingrediuntur: minus autem attenuantur, quia ſolidorum vis, in arteriis, præ rigiditate, aliquantulum debilitata eſt. Spiritus, ob nervorum evaneſcentiam, deficere incipiunt: vaſa deleta ulteriori nutritione non egent: nec quæ adhuc ſuperſunt, tantum egent ac ſolebant. Quippe, abraſionem rigiditas impedit: minor denique fit perſpiratio; muſculorum quies longe major.

An non igitur huic plethoræ putas imputandum, toties apoplexia corripi viros? Vide *Foreſt. lib.* x. *Obſerv. Med.* 74. Profecto, ubi ad cerebrum appulerit ſanguinis copia: tenuiſſimam hanc ſubſtantiam expandere, & comprimere debet; adeoque hunc producere morbum.

Quin, ex ſola hac cauſa, ſanguis poteſt evadere acerrimus: quippe, plethora arterias diſtendens, venas nonnihil comprimit. Vide Clariſſ. *Boerh. Aphor.* 106. *δ*.

Hinc, ſtagnans in ultimis venulis ſanguis, acer evadit, ac a naturali indole, ob calorem recedit. Inter alias tamen cauſas, quibus, virilis ætas morbis ſubjicitur; liquorum cruditas eſt. Ingeſta enim non adeo attenuantur: hoc eſt, non in tanta copia globuli fiunt minimi: vires quippe incipiunt minui, & vaſa minora deleta ſunt. Cauſa igitur inminuta, inminutus eſt effectus.

Quum enim, attritus ad vaſorum latera, & humorum inter ſe, jam longe exiſtat minor: inde figura ſphærica nonnihil mutatur: & ad motum ineptiores ſunt particulæ: unde facile concreſcunt inter ſe.

Hanc ætatem, vexat frequenter *Hydropſ.* particulæ enim jam minus compinguntur, ac premuntur: unde globuli ſe ſeparant, & in ſerum abit temporis progreſſu ruber ſanguis, prædominatque humor ſeroſus, calor inminuitur, vires detritæ ſunt: hinc

D humo-

humores ſe effundunt in membranam celluloſam; ibique hærentes, tumorem cauſant hydropicum.

Ad ſenium progredior, paucis abſoluturus. In hac ætate, motum obſervamus admodum retardatum. Ad ſanguinis motum, duo, cordis vis, & arteriarum puta, requiruntur; verum, hæc vis, in utriſque, ab fibrarum elaſticitate dependet. Illa vero debilitatâ, vis cordis, & arteriarum, imminuatur neceſſe eſt. Unde, humorum retardatio, & in locis longe a corde diſſitis ſtagnat liquidum. In ultimis vaſculorum finibus, materia remorans, pruritus producit: nam leniter diſtendens vaſa nervos irritat, oriturque pruritus.

Ubi vero, materia hæc ad glandulas defertur cutaneas, ibidem extra circulationis territorio magis hærens, citius colligitur; eaſque diſtendens, morbus oritur, quæ ſcabies *ferina* vulgo appellari conſuevit: ſenilemque ætatem haud raro infeſtat. Videatur Egregius *Hecquetus conſp. medic. nov. tom.* 11. *pag.* 150

Ætati huic, familiaris *arthritis* obſervatur, materiæ cruditati imputanda: pituitoſa enim materies, ad articulos delata, ibidem remoratur. Quippe, circulatio aliquantulum hic torpet: unde, huc deducti humores, lenteſcentes, acres fiunt, articulorum ligamenta vellicant, corroduntque. Hinc, acerbi illi, ſenio dolores inducuntur.

Eidem profecto cauſæ, nephriticus adſignandus dolor & calculus; adeo infeſtantes hanc ætatem: quippe, materia cruda, ad renes delata: quum omnia ibidem rigida ſint, & pro parte obſtructa: hincque vis contractilis in arteriis valde inminuta, ſtabulat, concreſcit, inque calculum tranſit.

Eandem ob cauſam, tot conſpiciuntur catharroſi & aſthmatici ſenes: materies enim cruda, nec ſubacta, ultima pulmonum arterioſa vaſa obſtruens, humorum circumductionem aliquantum impedit: tum & bronchiorum lateribus ſe figens, aëris ingreſſum remoratur: unde ſuffocationis metus, & reſpirandi moleſtia, oritur.

En B. L., quæ promere, pro ingenii tenuitate propoſueram; paucis

paucis abſolvi: idque unice, ut legibus Academicis ſaciam ſatis.

Varia quidem adjici poſſe, libentiſſime fateor: verum dicta pro Themate Inaugurali ſufficiant. Rogaturus interim L. B., ut ſi quid minus concinne, minus facunde exaraverim; Tironi Medico ignoſcat: mendaſque, ſi quæ hinc inde exciderint, benigne connivere dignetur.

FINIS.

D. FRANCISCO PETERS CORDEMANS,

Medicorum ordini inſerendo.

QUod melos? in Pindo reſonantia plectra Thaliæ
Audio, Caſtalides cantibus aſtra movent.
Collibus Aöniis ſolito plus omnia læta,
Ipſe pater vatum pulſat Apollo lyram.
En Charites, virgoque Jovis de vertice nata,
Saltantes ſimul ad publica feſta ruunt.
Quæ ſit tanta novi concentus cauſa Camœnis?
Unde cito veniant gaudia tanta modo?
Scilicet hæ virides, circum tua tempora, vittas
Ex lauro nectunt, dulcis amice, Deæ.
Hæc dum volvebat Pindi moderator Apollo,
Muſæ præveniunt juſſa futura Dei.
Protinus in luco, quem vitreus alluit amnis
Parnaſſi, florum Numina ſerta ligant.
Vidit & applauſit Phæbus, miransque coronas,
Imperat: His Petrum vos decorate meum.
Nec mora Calliope, Clio, cunctæque ſorores
Vivat io Petrus, ludere, vivat io!
Duxerit Amphion dulci modulamine rupes,
Orpheus & ſaltus moverit atque feras:
Terpſichoren audi divino murmure nervos
Mulcentem citharæ, Thrax ſileatque cito.
Aſpirate meis lætantia Numina votis,
Vobiſcum feſtas has celebremque dies.
Millia tot ſervet Franciſcus, membra coactus
Propria ut eſurie devoret ipſe Charon.
Sic tibi felices ſtudiorum carpere fructus,
Et meritis dignos, dulcis amice, precor.
Pluraque ſi poſcas, voveo, tua vota ſecundet,
Cuncta ſupercilio qui regit aſtra ſuo.

J. VAN ROSENDAEL.